

Skolernes Undervisningsstof angaar, kan jeg være enig med de Herrer, der ønske, at vi skulle naae til det Maal at have bedre Skoler. Men jeg tror ikke, at Kommunerne ville være i Stand til at bære de Byrder, som mange Steder udfordres dertil. Jeg tror, at det maa vi noget overlade til Kommunen. I det Afsnit er der jo ogsaa Tale om de saakaldte Pøgeskoler. Jeg lægger ikke Skjul paa, at jeg er en Ven af Pøgeskolerne. Jeg tror, det er til Fordel for Undervisningen, at de Børn, som en Lærer skal undervise i en Klasse, staa omtrent paa samme Alders- og Udviklingsstrin. Men det Bedste er mange Gange det Godes værste Fjende, og jeg tror, at, dersom vi saaledes ville paatvinge Kommunerne trindtom i Landet at oprette Pøgeskoler, selv paa de Steder, hvor Børnenes Antal er meget ringe, vil det gjøre meget mere Skade end Gavn. Jeg tror, at, skulle vi overhovedet gaae til at paatvinge Noget, som nu er frivilligt, skal det kun være i det Tilfælde, at det viser sig, at en Kommune ikke tager sig af denne Sag, og at der er et forholdsvis stort Antal Børn i selve Kommunefskolen. Da kunde det mulig være rigtigt, at Staten traadte til og sagde: Det er for mange Børn, nu skulle I oprette en Pøgeskole, saa at I ikke faae mere end 30 i hver Klasse. Bortset fra saadanne Tilfælde skulde imidlertid Kommunerne have en lille Smule Ret; men det have de ikke efter Lovforslaget, som det foreligger, neppe nok saa Meget som efter Loven af 1855 § 2. Jeg haaber, at det eventuelle Udvalv alvorligt vil tage dette Afsnit under Overveielse, i alt Fald vil jeg ikke kunne stemme for Lovforslaget, dersom Kommunerne ikke faae større Indflydelse paa dette Punkt. Man gaar endog saa vidt, at de aarlige Serier skulle fastsættes af Skoledirektionen. Jeg kan ikke negte, at, naar man foreskriver, hvor mange Dage og Timer Børnene skulle gaae i Skole, kan jeg ikke se, hvorfor ikke Kommunalbestyrelsen skulde kunne fastsætte, paa hvilke Dage det er bedst at lade Børnene holde Ferie. Jeg tror, at det kan man overlade til den. Jeg skal nu ikke komme ind paa flere Enkeltheder, men vil i det Hele blot sige, at Kommunernes Ret ifølge Lovforslaget er for mig alt for ringe; den maa virkelig udvides, inden jeg giver Lovforslaget min Stemme. — Jeg kommer nu til den saakaldte høiere Undervisning og de private Børneskoler. At en Kommune kan slutte Afkord om at sende et Antal Børn hen til en privat Skole, kan jeg selvfølgelig ikke have

Noget imod; men derimod staaer det med Hensyn til den høiere Undervisning noget tvivlsomt for mig, om det er helbdigt, som Lovforslaget tilligter, at sætte et høiere Maal for Undervisningen i Kommunefskolerne end det, der kan naas i 14—15 Aars Alderen. Jeg tror, det er helbdigere at søge at gjøre Undervisningen indtil den Alder saa god som muligt, og saa lade en videre gaende Undervisning hviile til en senere Tid, eller i alt Fald tage den Sag op i et Lovforslag for sig. Vi have jo trindt omkring i Landet en Mængde Højskoler, og jeg tror, man kan have nok saa Meget tilovers for Oplysningen, som man vil, man naaer dog aldrig saa vidt, at man faar alle Børn til at komme videre, end der kan naas med 14—15 Aars Alderen. Jeg tror, der er tilstrækkelig Velighed for dem, der ville udvikle sig mere, de kunne søge Højskolerne. — Nu har jeg rigtignok hørt, det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valgkreds sige — og han sigtede derved formodentlig til Højskolerne — at man undertiden lagde for lidt Vægt paa Kundstaber. Jeg tror, det er noget ugrundet; jeg har hørt den Klage oftere, men vist med Urette. Det er jo en Selvfølge, at man ikke paa et halvt Aars Tid kan meddele et Menneske mange Kundstaber, men jeg skal ikke onholde mig videre derved. — Jeg kommer nu til det efter min Opfattelse vigtigste Afsnit i hele Forslaget, nemlig om Skolelærerembæderne. Jeg har nok hørt, at det ærede Medlem var meget imod den her i Tinget foreslaaede Ordning med Skolepengene, det vil med andre Ord sige, at han var imod, at de fattige faae samme Ret som de Rige; thi disse kunne jo allerede nu sende deres Børn, hvorhen de ville. Det forekommer mig, at, dersom man vil Friheden, maa man give Forældre i smaa Raar Midler til virkelig at nyde den samme Ret som de Rige til at sende deres Børn hen, hvor de finde det passende, og hvor de formene, at Børnene kunne modtage den helbdigste og bedste Undervisning. Men det kan jeg ikke se, at vi kunne opnaa paa anden Maade end ved at lade Kommunefkassen betale Skolepenge for hvert enkelt Børn og saa lade Forældre og Børgere raade for, hvorhen de ville sende Børnene. Jeg er saaledes enig med den ærede første Laler (Højmark) i, at vi maa gjøre en Del af Skolelønnen flydende, og af den faste Løn, der hjemles i Anordningen af 1814 kun bibeholde den Del, der bestaar i Jord til Græsning af 2 Røer og 6 Jaar. Det forekommer